

Hospice is meer dan een bed, brood en medicijnen

Medewerkers en vrijwilligers van hospice De Luwte in Soest tijdens een werkbespreking in de huiskamer

Foto Werry Crone

De Luwte in Soest traint vrijwilligers in het geven van spirituele zorg aan stervenden

SYTSKE VAN AALSUM

"We willen graag dat iemands laatste dagen zo comfortabel mogelijk zijn. Hoe zorgen we ervoor dat iemand niet alleen medisch gezien zo comfortabel mogelijk sterft, maar ook spiritueel gezien?" Die vraag, zegt directeur Marja van der Vorst van hospice De Luwte in Soest, leeft al een tijdje in het huis voor mensen in hun stervensfase.

Het uitgangspunt dat je deze mensen meer moet bieden dan bed, brood en (medische) verzorging, leidde ertoe dat De Luwte meedong naar de Helffer Kootkar Prijs (zie kader). Gisteren kreeg De Luwte die onderscheiding, samen met de Vrijwilligersacademie in Amsterdam, en een bedrag van 25.000 euro. "Daarmee kunnen we een methode ontwikkelen om onze vrijwilligers te leren hoe ze de eerste spirituele zorg kunnen verlenen", legt Van der Vorst uit.

Hospice De Luwte opende in 2007 zijn deuren en biedt permanente woonruimte aan vier gasten. Behalve een tweehoofdige directie werken er twee coördinatoren. Maar De Luwte, dat ook hulp biedt aan mensen die thuis willen sterven, draait 24 uur per dag toch vooral op zestig à zeventig vaste vrijwilligers. "Die hebben een à twee keer per week vier uren

dienst", vertelt Van der Vorst.

De vrijwilligers hebben een breed takenpakket. Ze ondersteunen en begeleiden de gast. Ze zijn, samen met verpleegkundigen en huisarts, verantwoordelijk voor de (medische) verzorging van de gast. En ze dragen ook zorg voor de naasten. Die zijn dag en nacht welkom in het hospice. Bij De Luwte werken jong en oud naast elkaar samen. Van der Vorst: "Hun motivatie is vaak gebaseerd op eigen ervaringen. Dat varieert van 'Zo moet het nooit meer' tot 'Zo willen wij het ook'." Voordat de vrijwilligers zelfstandig meedraaien in het team, gaan ze verplicht op cursus.

En juist in het opleidingsaanbod zou iets toegevoegd moeten worden, zegt Van der Vorst. "In de palliatieve terminale zorg ligt de focus vooral op medische en verpleegkundige zorg. Spirituele zorg is vaak een ondergeschoven kindje. Terwijl daar wel behoefte aan is. Mensen die bij ons verblijven, voelen zich soms machteloos. 'Heb ik wel goed geleefd'? 'Bij wie kan ik mijn angsten kwijt'?"

Maar dit soort vragen wordt vaak niet direct gesteld. "Je moet ze leren herkennen. Soms is het aanhoren van iemands verhaal genoeg. En soms is er meer nodig. Iemand is bang voor de dood. Maar waarvoor precies dan? Soms moet de vrijwilliger er ook iemand van buiten bij betrekken."

"Voor pijnbestrijding is er een protocol, een stappenplan. Dat moet er voor spirituele zorg ook komen. Er is wel een richtlijn spirituele zorg, maar die is met name gericht op professionals", licht Van der Vorst toe. Daarom wil De Luwte een methode ontwikkelen, gericht op de vrijwilligers, die straks in de praktijk toegepast kan worden. Het Oranjefonds stelt ook onderzoekers ter beschikking. Van der Vorst: "We doen het niet alleen voor De Luwte.

We willen het breder trekken en de uitkomsten delen met de andere hospices."

Prijs voor sociaal burgerschap

De Helffer Kootkar Prijs, 75.000 euro groot, wordt om de twee jaar uitgereikt aan personen en organisaties "die zich inzetten voor het bevorderen van maatschappelijke participatie van mensen die door ziekte, gebrek, of sociale en culturele achtergrond een marginale positie in de samenleving hebben".

Sinds 2007 is deze prijs voor de stimulering van sociaal burgerschap ondergebracht bij het Oranjefonds.

Dit jaar zijn er twee prijswinnaars: hospice De Luwte in Soest ontvangt 25.000 euro en de Vrijwilligersacademie in Amsterdam krijgt 50.000 euro. De academie laat met het prijzengeld onderzoek doen naar de beste manieren om vrijwillige buurthulpnetwerken in te zetten en de rol van ICT daarbij. De Vrijwilligersacademie krijgt de Helffer Kootkar Prijs omdat er kennis wordt vergaard die bijdraagt aan het efficiënt en toekomstbestendig maken van lokaal vrijwilligerswerk.